

ALLMÄNNA RÅD

RFV REKOMMENDERAR 1996:3

(Ersätter 1993:4)

Försäkring mot vissa
semesterlönekostnader

Innehåll

Allmänt.....	6
Rätten att teckna försäkringen.....	7
Kostnader som försäkringen ersätter	9
Ledighet på grund av sjukdom	9
Havandeskaps- och föräldraledighet	10
Ledighet på grund av smittorisk.....	10
Ledighet för utbildning	10
Ledighet för totalförsvarspliktstjänstgöring	11
Ledighet för svenskundervisning.....	11
Ledighet för vård av närstående	11
Avgift för försäkringen.....	12
Giltighetstid	14
Ansökan om försäkring	16
Begäran om försäkringsersättning.....	17
Återkrav	18

Förkortningar

AFL	Lagen om allmän försäkring
FL	Förvaltningslagen
Prop	Proposition
RFFS	Riksförsäkringsverkets författningssamling
RFV	Riksförsäkringsverket

Allmänt

17 § semesterlagen (1977:480)

Fr.o.m. den 1 juli finns det en möjlighet för företag med få anställda att hos försäkringskassan försäkra sig mot semesterlönekostnader som har förorsakats av semesterlönegrundande frånvaro.

En arbetstagare skall normalt arbeta in rätten till betalda semesterdagar.

Utöver sådan inarbetad semesterlön kan arbetstagaren vara berättigad till semesterlön för s.k. semesterlönegrundande frånvaro. Rätten till semesterlönegrundande frånvaro är reglerad i semesterlagen. Där föreskrivs att vissa typer av frånvarodagar skall grunda rätt till semesterlön. Gemensamt för dessa dagar är enligt förarbetena till semesterlagen att de avser frånvaro som arbetsgivaren har att räkna med.¹

Försäkringen mot vissa semesterlönekostnader har utformats efter förebild av försäkringen mot kostnader för sjuklön, som infördes den 1 januari 1992.

Semesterlöneförsäkringen riktar sig till samma kategori av mindre företag som försäkringen mot sjuklön.

¹ Prop. 1992/93:40 om semesterlöneförsäkring för små företag, s. 5

Rätten att teckna försäkringen

1 § lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

16-17 och 22 § semesterlagen

Lagen (1981:691) om socialavgifter

Lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster

Huvudregel

Enligt lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader kan en arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader för ett kalenderår inte beräknas överstiga 90 gånger det för året gällande basbeloppet försäkra sig hos försäkringskassan mot vissa semesterlönekostnader.

Arbetsgivare

Riksförsäkringsverket (RFV) rekommenderar att den som är skyldig att lämna uppbördsdeklaration som ett underlag för arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster betraktas som arbetsgivare som kan ha rätt att försäkra sig mot vissa semesterlönekostnader. Ett arbetsställe eller en enhet inom ett företag/offentlig arbetsgivare är inte att anse som arbetsgivare som kan försäkra sig mot vissa semesterlönekostnader.

En arbetsgivare kan vara juridisk eller fysisk person.

Lönekostnader

Uppskattningen av lönekostnadernas storlek under ett visst kalenderår skall enligt förarbetena göras med hänsyn till förhållandena vid den tidpunkt då arbetsgivaren ansöker om att få teckna försäkringen. Det ankommer på arbetsgivaren att visa att villkoret uppfylls i detta hänseende. Till grund för den prövning som skall göras i försäkringsfrågan kan läggas bl.a. redovisning av lönekostnader för tidigare år samt uppgifter om inbetald preliminärskatt och underlag för beräkning av sociala avgifter för innevarande år.²

Uppgifter om företagens lönesummor för tidigare år är lätt åtkomliga och verifierbara. De bör kunna hämtas från senast tillgängliga årsredovisningar. Uttrycket total lönesumma har valts eftersom man därigenom kan undvika problem som annars kan uppstå för företag med deltids- och säsongsanställda. Härav framgår att även lönekostnader för ägare/delägare i aktiebolag ingår.³

² Prop. 1992/93:40, s. 14

³ Prop. 1992/93:40, s. 12

Socialavgifter m.m.

Enligt lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader bortses vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna från avgifter enligt lagen om socialavgifter och lagen om allmän löneavgift samt skatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

RFV *rekommenderar* att endast lönekostnader som ligger till grund för semesterlön enligt semesterlagen beaktas vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna.

Kostnader som försäkringen ersätter

1 § lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader
16-17 §§ semesterlagen
Lagen om socialavgifter
Lagen om allmän löneavgift
Lagen om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster
13 § förordningen (1993:18) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

Semesterlönekostnader

Enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader ersätter försäkringen försäkringstagarens kostnader, för den del av semesterlönen enligt semesterlagen som tjänats in genom arbetstagarens semesterlönegrundande frånvaro enligt samma lag under försäkringens giltighetstid. Försäkringen ersätter även kostnader för avgifter enligt lagen om socialavgifter och lagen om allmän löneavgift samt skatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster, till den del avgifterna och skatten kan hänföras till den semesterlön som betalats ut på grund av semesterlönegrundande frånvaro enligt semesterlagen.

Det kan förekomma att arbetstagare enligt kollektivavtal eller ett enskilt avtal med arbetsgivaren har rätt till bättre semesterförmåner än vad som gäller enligt semesterlagen. Kostnader som följer av sådana avtal skall arbetsgivaren inte kunna få ersättning för genom försäkringen.⁴

Semesterlönegrundande frånvaro

Rätten till semesterlönegrundande frånvaro är reglerad i semesterlagen. Där föreskrivs att vissa typer av frånvarodagar skall grunda rätt till semesterlön. Semesterlagen omfattar sju olika slags ledigheter.

En redogörelse för dessa olika typer lämnas i det följande.

Ledighet på grund av sjukdom

17 § semesterlagen

En arbetstagare har rätt till ledighet på grund av sjukdom. Sådan ledighet är semesterlönegrundande till den del frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 180 dagar eller om frånvaron beror på arbetskada.

⁴ . Prop. 1992/93:40, s. 13

Havandeskaps- och föräldraledighet

17 § semesterlagen

Föräldraledighetslagen (1995:584)

3 kap. 9 § och 4 kap. 3, 5, 10-11 a §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL)

En arbetstagare har rätt till ledighet enligt föräldraledighetslagen. Sådan ledighet är semesterlönegrundande till den del ledigheten avser

- tid för vilken havandeskapspenning utges enligt lagen om allmän försäkring (AFL),
- tid för vilken föräldrapenning utges i anledning av barns födelse eller adoption enligt AFL, till den del frånvaron för varje barn, eller vid flerbarnsbörd sammanlagt, inte överstiger 120 dagar eller för en ensamstående förälder, 180 dagar,
- tid för vilken tillfällig föräldrapenning utges enligt AFL.

Ledighet på grund av smittorisk

17 § semesterlagen

3 § lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare

En arbetstagare har rätt till ledighet på grund av risk för överförande av smitta. Sådan ledighet är semesterlönegrundande till den del ersättning utges enligt lagen om ersättning till smittbärare, om frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 180 dagar.

Ledighet för utbildning

17 § semesterlagen

Studiestödslagen (1973:349)

En arbetstagare har rätt till ledighet för utbildning, som inte medför rätt till semesterlön enligt annan lag, om arbetstagaren erhåller korttidsstudiestöd, vuxenstudiebidrag eller utbildningsarvode enligt studiestödslagen eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor. Sådan ledighet är semesterlönegrundande till den del frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 180 dagar.

Ledighet för totalförsvarspliktstjänstgöring

17 § semesterlagen

Lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

En arbetstagare har rätt till ledighet för att fullgöra sin totalförsvarsplikt. Sådan ledighet är semesterlönegrundande om den avser grundutbildning om högst 60 dagar eller repetitionsutbildning, om frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 60 dagar.

Ledighet för svenskundervisning

17 § semesterlagen

Lagen (1986:163) om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare

Invandrare har under vissa förutsättningar rätt till ledighet för att lära sig svenska. Detta regleras i lagen om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare. Ledighet enligt lagen om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare är semesterlönegrundande.

Ledighet för vård av närstående

17 § semesterlagen

4 § lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård

En arbetstagare har rätt till ledighet då han uppbär ersättning för närståendevård. Sådan ersättning är semesterlönegrundande i den mån frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 45 dagar.

Avgift för försäkringen

7-9 och 11-12 §§ förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader
RFV:s föreskrifter (RFFS 1995:23) om avgifter för försäkringen mot vissa semesterlönekostnader för år 1996

Beräkning av avgift

Enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader skall avgiften för ett kalenderår utgöra en viss procentandel av de beräknade sammanlagda lönekostnaderna för det året. För en månad är avgiften en tolfedel av det belopp som bestäms för kalenderåret. Den procentsats som skall gälla vid beräkningen av avgiften fastställs för varje år av RFV.⁵

Fastställd procentsats för kommande kalenderår framgår av inbetalningskort för första kvartalet som sänds till försäkringstagaren i början av december.

Enligt förordningen betalas avgiften kvartalsvis i förskott.

Inbetalning	Period
december	kvartal 1
mars	kvartal 2
juni	kvartal 3
september	kvartal 4

Jämkning av avgift

Jämkning av den avgift som försäkringstagaren har att betala under löpande kalenderår skall enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader ske om de beräknade sammanlagda lönekostnaderna väsentligt förändras. Försäkringstagaren skall enligt förordningen anmäla förhållanden som kan medföra jämkad avgift. Jämkad avgift gäller från och med det kvartal som börjar efter det att förändringen har inträtt.

En väsentlig förändring av lönekostnaderna kan påverka avgiften både uppåt och nedåt. RFV rekommenderar att avvikelser från tidigare beräknade lönekostnader skall vara minst 10% för att betraktas som en väsentlig förändring.

RFV rekommenderar att försäkringskassan under försäkringsperioden stickprovsvis kontrollerar de av försäkringstagaren uppgivna beräknade sammanlagda lönekostnaderna.

⁵ Avgiften för 1996 är fastställd till 1,2% av den beräknade sammanlagda lönekostnaden.

RFV *rekommenderar* att anmälan om förändrade lönekostnader görs skriftligt till försäkringskassan.

Återbetalning av avgift

Av förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader framgår att återbetalning av avgift skall ske endast om en del av avgiften har betalats för ett kvartal och försäkringen på grund av betalningsförsummelse har upphört att gälla. Har försäkringen sagts upp av försäkringskassan på grund av att villkoren för försäkringen inte längre är uppfyllda skall enligt förordningen återbetalning ske av erlagd avgift som avser tid efter det att försäkringen har upphört att gälla.

Enligt förordningen återbetalas inte belopp som understiger 50 kronor.

Giltighetstid

10 § förvaltningslagen (1986:223) (FL)

4-6, 10 och 17 §§ förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

Ikraftträdande

Enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader kan försäkringen beviljas tidigast från och med andra månadsskiftet efter det att ansökan har kommit in till försäkringskassan. Förvaltningslagens (FL) bestämmelser om när en handling anses ha kommit in till en myndighet gäller.

Exempel

Ansökan inkom till fk	Försäkringen beviljas
28 januari	fr.o.m. 1 mars
5 maj	fr.o.m. 1 juli
15 juli	fr.o.m. 1 september
30 november	fr.o.m. 1 januari

Enligt förordningen kan försäkringen börja gälla från ett senare månadsskifte om försäkringstagaren begär det.

Förlängning

Om försäkringstagaren eller försäkringskassan inte har sagt upp försäkringen före årsskiftet förlängs den enligt förordningen automatiskt med ett kalenderår.

Uppsägning

Försäkringen kan enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader sägas upp av försäkringstagaren eller försäkringskassan. RFV rekommenderar att uppsägning görs skriftligt av kassan och att kassan begär skriftlig uppsägning av försäkringstagaren.

Enligt förordningen upphör försäkringen vid ett årsskifte om försäkringstagaren själv sagt upp försäkringen.

Försäkringskassan får enligt förordningen säga upp försäkringen på grund av att villkoren inte längre uppfylls, t.ex. om de beräknade sammanlagda lönekostnaderna överstiger 90 gånger det för året gällande basbeloppet. Då upphör försäkringen månadsskiftet efter det att kassan fått kännedom om detta.

Om en fastställd avgift inte betalas trots påminnelse, skall försäkringen enligt förordningen upphöra att gälla med verkan från ingången av det kvartal som avgiften avser, om det inte finns särskilda skäl för att försäkringen ändå bör bestå.

Enligt förordningen får försäkringskassan med omedelbar verkan säga upp försäkringen om försäkringstagaren medvetet eller genom grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållanden som är av betydelse för rätten att vara försäkrad eller rätten till ersättning från försäkringen.

Återinträde

Enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader kan ny försäkring inte beviljas förrän minst ett år förflutit från det att försäkringen upphört att gälla om försäkringskassan sagt upp den på grund av betalningsförsummelse eller på grund av att försäkringstagaren medvetet eller genom grov vårdslöshet lämnat oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållanden som är av betydelse för rätten att vara försäkrad eller rätten till ersättning.

Ansökan om försäkring

1-2 §§ lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

1-2 §§ förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

Enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader skall ansökan om försäkring ske skriftligt till försäkringskassan på blankett som fastställts av RFV. Blanketten är "ANSÖKAN om försäkring mot vissa semesterlönekostnader" (FKF 7725).

Av lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader framgår att ansökan om försäkringen skall prövas av den försäkringskassa inom vars område arbetsgivaren är registrerad hos skattemyndighet för inbetalning och redovisning av arbetstagarens skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad hos skattemyndighet för detta skall ansökan prövas av den kassa inom vars område arbetsgivaren är bosatt. I övriga fall görs prövningen av Stockholms läns allmänna försäkringskassa.

Den behöriga försäkringskassan får enligt lagen uppdra åt en annan kassa att pröva ansökan om försäkring.

Enligt förordningen skall den som ansöker om försäkringen styrka att han uppfyller villkoren för att teckna försäkringen. RFV rekommenderar att försäkringskassan vid behov kontrollerar de lönekostnader som har uppgetts av arbetsgivaren genom förfrågan hos den lokala skattemyndigheten.

Begäran om försäkringsersättning

4 § lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

20 kap. 10-13 §§ AFL

14-17 §§ förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader

Enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader skall begäran om försäkringsersättning göras på en särskild blankett som fastställts av RFV. Blanketten är "ANSÖKAN om försäkringsersättning - vissa semesterlönekostnader" (FKF 7727).

Enligt förordningen skall försäkringstagaren, om försäkringskassan begär det, styrka att semesterlön har betalats ut och hur semesterlönen har beräknats. Vidare skall försäkringstagaren enligt förordningen, om kassan begär det, även i övrigt förete de handlingar som behövs för att ersättningsfrågan skall kunna bedömas.

Enligt förordningen betalas ersättning från försäkringen ut endast om avgiften för försäkringen har betalats till fullo för den tid då den semesterlönegrundande frånvaron har uppkommit.

Utbetalning av försäkringsersättning sker månadsvis i efterskott.

Omprövning

Enligt lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader tillämpas föreskrifterna i AFL om omprövning och ändring av en försäkringskassas beslut på beslut enligt lagen. Vidare tillämpas enligt förordningen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader föreskrifterna i AFL om omprövning och ändring av en kassas beslut på beslut enligt förordningen. Om en arbetsgivare inte är nöjd med kassans beslut kan han således begära att kassan omprövar eller ändrar beslutet.

Överklagande

Rätten att överklaga försäkringskassans beslut är begränsad. Sådan överklagningsrätt gäller enligt lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader endast beslut som innebär att arbetsgivaren har vägrats teckna försäkring. I andra fall kan kassans beslut inte överklagas. Det innebär bl.a. att de försäkringsvillkor som kassan bestämmer för försäkringen inte kan överklagas. Vid överklagande tillämpas enligt nämnda lag AFL:s bestämmelser.

Angående omprövning, ändring och överklagande av försäkringskassas beslut se vidare RFV:s allmänna råd (1991:7) Omprövning, ändring och överklagande av allmän försäkringskassas beslut.

Återkrav

3 § lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader
20 kap. 4 § AFL

Av lagen om försäkring mot vissa semesterlönekostnader framgår att föreskrifter i AFL om återbetalningsskyldighet skall tillämpas i ärenden om försäkring mot vissa semesterlönekostnader, se vidare RFV:s allmänna råd (1995:5) Återbetalningsskyldighet enligt socialförsäkringsförfattningarna m.m.